

Piekrišana, uz ko atsaucas grāmatas nosaukums, ir ne tik daudz jaunas meitenes piekrišana, kad viņa, neko ļaunu nenojauzdama, tiek ievilkta briesmoņa lamatās un nespēj no tām izrauties, cik pieaugušo pasaules piekrišana, kad tie noskatās upura un viņa gūstītāja spēlītēs.

Žurnāls “*Télérama*”

Vanesas Springoras darbs man patiešām pirmo reizi lika nopietni uztvert to, ko es neredzēju vai negribēju redzēt, proti, man bija jāsaprot, ka pedofilu upuriem visnežēlīgākās ciešanas izraisa tas, ka viņi tam ir piekrituši.

Frederiks Beigbeders

Šis ir stāsts par upuri, par četrpadsmitgadīgas meitenes attiecībām ar piecdesmitgadīgu vīrieti. Grāmata apsūdz arī laikmetu, kad nevienam par to neradās jautājumi.

Literatūrkritiķe Olīvija de Lamberterī

Vanesas Springoras “Piekrišana” ir eleganti izveidotas lamas – tā ir autobiogrāfija, kas uzdod nesaudzīgus jautājumus par iekāri, literatūru un kultūru, kas fetišizējusi jaunas meitenes un pieredzes trūkumu, nevis sieviešu radīto mākslu.

The Paris Review

“Piekrišana” ir šokējošs darbs par jaunas meitenes ļaunprātīgu izmantošanu un izsmalcinātajiem parīziešiem, kuri apzināti izvēlējās to nemanīt... Vanesa Springora raksta eleganti, pārlicinoši un drosmīgi.

Kirkus Reviews

Vanessa Springora

Le
CONSENTEMENT

Vanesa Springora

PIEKRIŠANA

No franču valodas tulkojusi

Inta Šmite

821.133.1-31
Sp 925

Vanessa Springora

LE CONSENTEMENT

Copyright © Editions Grasset & Fasquelle, 2020.

Cover photo © JF PAGA

Vāka dizaina autore **Ilze Isaka**

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Inta Šmite, 2022

© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2022

ISBN 978-9934-0-9859-8

*Veltīts Benžemēnam
un rakstīts
Raulam*

PROLOGS

Bērni smeļas gudrību pasakās. Vai citādi tās būtu gadsimtiem cauri nonākušas līdz mūsu dienām? Pelnrušķīte centīsies pamest balli pirms pusnakts, Sarkangalvīte neuzticēsies vilkam un tā medainajām runām, apburtā princese sargāsies pieskarties neatvairāmi pievilcīgajai vārpstiņai, Sniegbaltīte turēsies pa gabalu no medniekiem un nekādā gadījumā neiekodīsies sarkanajā un kārdinošajā ābolā, ko viņai pasniedz liktenis...

Būtu labi, ja šos brīdinājumus burtiski ņemtu vērā visi jaunie cilvēki.

Viena no manām pirmajām grāmatām bija Brāļu Grimmu pasakas. Tā bija tik ļoti nolietojusies, ka zem biezās kartona muguriņas jau līda ārā diegi un lapas juka ārā. Biju bezgala nobēdājusies. Brīnišķīgās pasakas man vēstīja par mūžsenām leģendām, turpretī grāmatas bija tikai iznīcīgi priekšmeti, kas lemti izmešanai atkritumos.

Vēl nemācēju ne lasīt, ne rakstīt, taču veidoju grāmatas no it visa, kas gadījās pa rokai, – no avīzēm, žurnāliem,

kartona gabaliem, līmlentes un auklām. Cik vien iespējams izturīgas. Vispirms priekšmets. Interese par saturu radīsies vēlāk.

Šodien tās uzlūkoju ar aizdomām. Starp mani un grāmatām ir izaugusi stikla siena. Zinu, ka tās var būt inde. Zinu, cik toksisku lādiņu tās spēj sevī ietvert.

Gadiem ilgi riņķoju kā zvērs pa krātiņu, manus sapņus ir apsēdušas slepkavnieciskas un atreibības pilnas domas. Līdz pienāk diena, kad beidzot kā migla nokrīt no acīm un parādās pašsaprotams risinājums: mednieks jānoķer viņa paša lamatās, jāiesloga grāmatā.

I

Bērnis

Mūsu gudrība sākas tur, kur beidzas autora gudrība, mēs gribētu no viņa saņemt atbildes, lai gan vienīgais, ko viņš mums var sniegt, ir vēlmes.

Marsels Prusts. "Par lasīšanu"

Esmu dzīves rītausmā, nekādas pieredzes neskarta, mani sauc V., un savos piecgadīga bērna augstumos es gaidu mīlestību.

Tēvi meitām ir drošs patvērums. Taču manējais ir kā caurvējš. Man ir palikusi atmiņā ne tik daudz fiziska klātbūtne, cik vetivera aromāts, kas agri no rīta vējoja vannasistabā, šur tur nolikti vīrietim piederoši priekšmeti, kaklasaite, rokaspulkstenis, kreklis, *Dupont* šķiltavas, raksturīgais žests, turot cigareti starp rādītājpirkstu un vidējo pirkstu patālu no filtra, un allaž ironiskais runasveids, tā ka es nekad netiku gudra, vai tēvs joko vai runā nopietni. Viņš aiziet no mājām agri un pārnāk vēlu. Viņš ir aizņemts cilvēks. Arī bezgala elegants. Viņa nodarbošanās mainās tik strauji, ka nespēju izsekot, kam viņš kuru reizi ir pievērsies.

Kad skolā man jautā, kāda ir tēva profesija, nezinu, ko teikt, taču, tā kā dzīve ārpus mājas viņu saista vairāk nekā mājas dzīve, viņš, neapšaubāmi, ir svarīgs vīrs. Vismaz tā esmu iedomājusies. Viņa uzvalki vienmēr ir nevainojami.

Māte mani ieņēma pavisam jauniņa, tik tikko divdesmit gadus veca. Viņa ir skaista, skandināviski blondiem matiem, maigiem sejas vaibstiem, gaiši zilām acīm, slaidu augumu ar sievišķīgām formām, piemīlīgu balss tembru. Es viņu dievinu bez gala, viņa ir mana saule un mans prieks.

Mani vecāki ir saskanīgs pāris, tā bieži atkārtoti vecmamma, norādot, ka abi izskatās kā kinozvaigznes. Mums būtu vajadzējis būt laimīgiem, tomēr atmiņas par mūsu triju kopdzīvi šajā dzīvoklī, kurā īsu brīdi baudīju vienotas ģimenes ilūziju, līdzinās murgam.

Vakarā, ieritinājusies gultā zem segas, dzirdu tēvu kliezdam uz māti un lamājam viņu par kuci vai ielasmeitu, bet nesaprotu, kāpēc. Viņš ļauj vaļu greizsirdībai pie mazākā iemesla, kāda sūkuma, acu skatiena vai vienkārši “nepiedienīga” vārda dēļ. Kuru katru brīdi var nodrebēt istabas sienas, trauki plīst, durvis aizkrist. Tēvam piemīt maniakāla apsēstība – bez viņa piekrišanas nedrīkst pārvietot nevienu priekšmetu. Kādudien viņš māti gandrīz nožņaudz tāpēc, ka viņai izlija glāze vīna uz balta galdauta, ko viņš bija dāvinājis. Pēc īsa laika scēnas notiek arvien biežāk. Viņš ir kā pilnā gaitā palaista mašīna, nekas viņu nespēj apturēt. Nu jau mani vecāki lamājas pēdējiem vārdiem stundām no vietas. Līdz pat vēlam vakaram, kad māte meklē glābiņu manā istabā un, pieklāvusies man šaurajā bērna gultiņā, klusumā izraudas, tad viena pati dodas uz tukšo laulības gultu. Tēvs kārtējo reizi pārlaiž nakti uz viesistabas dīvāna.

Cīņā ar tēva neapvaldāmajām dusmām un izlutināta bērna kaprīzēm mātei izsīkst spēki. Runā, ka viņam esot smags raksturs, un pret viņa neprātu zāļu nav. Vecāku lau-
lība ir izvērtusies par nebeidzamu karadarbību, slaktiņu, un neviens vairs neatceras, kā viss sācies. Drīz vien konflikts tiks likvidēts vienpusēji. Tas ir tikai dažu nedēļu jautājums.

Tomēr kādreiz taču viņi abi, tie mani vecāki, mīlēja viens otru. Nebeidzami gara gaitēņa galā, guļamistabas durvju apslēptu, viņu seksualitāti izjūtu kā aklo zonu, kurā paslēpies briesmonis: tā ir visuresoša (par to ik dienas liecina tēva greizsirdības lēkmes), tomēr visnotaļ ezoteriska (neatceros nevienu apskāvienu, skūpstu vai sīkāko maiguma apliecinājumu, ko viņi viens otram būtu vēltījuši).

Galvenais, par ko jau tolaik neapzināti mēģinu tikt skaidrībā, ir mistērija, kas liek diviem cilvēkiem savienoties aiz guļamistabas slēgtajām durvīm, un par to, kas viņu starpā risinās. Līdzīgi kā bērniem domātās pasakās, kur brīnumi pēkšņi ielaužas realitātē, manā iztēlē seksualitāte bija radniecīga maģijai, kuras rezultātā kā uz burvja mājienu dzimst bērni un kura var negaidot uzrasties ikdienas dzīvē, bieži vien pieņēmusi neizprotamu apveidu. Bērnā, kāda es biju, izprovocēta vai nejauša tikšanās ar šo mīklaino spēku izraisīja neatslābstošu, bet arī bailpilnu ziņkāri.

Vairākas reizes es nakts vidū dodos uz vecāku istabu un, asarām šķīstot, stāvu durvīs un žēlojos par vēdera vai galvas sāpēm, droši vien ar neapzinātu mērķi pārtraukt viņu mīlēšanos un ieraudzīt, kā viņi, palagu uzrāvuši līdz zodam, izskatās muļķīgi un dīvainā kārtā vainīgi. Iepriekšējā aina – viņu savijušies augumi – man it nemaz nav palikusi prātā. Tā ir kā izdzēsta no manas atmiņas.

Kādudien pirmsskolas iestādes direktore izsauc vecākus. Tēvs neierodas. Māte viena pati raizīgi klausās, kā es vadu savas dienas.

– Jūsu meita staigā kā aizmigusi, varētu padomāt, ka viņa naktīs neguļ. Biju spiesta klases tālākajā galā viņai ierīkot saliekamo gultu. Kas notiek? Viņa man stāstīja, ka tēvs ar jums katru nakti skaļi strīdas. Starp citu, kāda uzraudze pamanīja, ka starpbrīdī V. bieži vien uzturas zēnu tualetē. Pavaicāju V., kas viņai tur darāms. Kā pašu par sevi saprotamu viņa paskaidroja: “Es palīdzu Dāvidam nočurāt taisni. Es pieturu viņa krāniņu.” Dāvidu nesen apgraizīja, un viņam, tā sakot, ir grūtības... trāpīt. Varu jūs nomierināt, piecu gadu vecumā tādas rotaļas ir pavisam normāla parādība. Vienkārši gribēju jūs informēt.

Vienā jaukā dienā māte pieņem neatsaucamu lēmumu. Viņa bija slepus izplānojusi, ka manu prombūtni bērnu nometnē varētu lietderīgi izmantot, lai pārvāktos un aizietu no tēva uz visiem laikiem. Tas notiek vasarā pirms sagatavošanas klases. Vakarā nometnes audzinātāja, apsēdusies uz gultas malas, man lasa priekšā mātes vēstules, kurās viņa apraksta mūsu jauno dzīvokli, manu jauno istabu, jauno skolu, jauno pilsētas rajonu, vārdu sakot, mūsu jaunās dzīves jaunās aprises, kad būšu atgriezies Parīzē. Dziļajos laukos, kurp biju nosūtīta, starp bērniem, kas, tikuši prom no vecāku acīm, ir pārvērtušies par mežoniem, tas viss man šķiet pagalam abstrakts. Audzinātājai bieži vien acīs ieriešas pa asarai un aizlūst balss, lasot man priekšā mātes māksloti priecīgos vēstījumus. Pēc šādiem vakara rituāliem man gadās mēnessērdzības lēkmes, kad atmuguriski kāpjju lejā pa kāpnēm un virzos uz izejas durvīm.